PCAC PEDW
Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru
Planning & Environment Decisions Wales

Canllaw ar Ymgysylltu ag Penderfyniadau Cynllunio

2021

Cyflwyniad
Beth yw Apêl, Pwy sy'n Penderfynu ar y Canlyniad a Thrwy Ba Hawl?
Y Broses Apelio
Cyflwyno eich Cynrychiolaeth
Yn y Digwyddiad
Y Penderfyniad
Yr Iaith Gymraeg
Cysylltu â Ni
Cael Cymorth
Atodiad 01 – Siarter Cwsmeriaid y Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru
Atodiad 02 – Apeliadau, Deddfwriaeth a Phenderfynwr
Atodiad 03 – Apeliadau a Therfynau Amser
Atodiad 04 – Ffurflen Sylwadau Partïon â Buddiant
Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru
Atodiad 06 – Adborth, Cwynion a Heriau

Cyflwyniad

Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn bodoli i ddarparu gwasanaeth cynllunio ac apeliadau cenedlaethol rhagorol y mae Gweinidogion, y cyhoedd a'r holl randdeiliaid yn ymddiried ynddo ac yn ei barchu. Ceisiwn ddarparu'r gwasanaeth hwn yn unol â'n gwerthoedd, sef tegwch, bod yn agored, didueddrwydd ac amseroldeb. Mae'r gwerthoedd hyn yn ganolog i bopeth a wnawn, ac felly hefyd ymrwymiad i'n cwsmeriaid. Darllenwch ein Siarter Cwsmeriaid sydd ar gael yn ***Atodiad 01*** y ddogfen hon.

Mae'r canllaw hwn yn ceisio helpu'r bobl hynny sydd â buddiant mewn apêl i ddeall y broses a chymryd rhan ynddi mewn ffordd effeithiol. Rydym ni'n galw pobl sydd eisiau bod yn rhan o apêl ac nad ydynt yn cynrychioli'r apelydd neu'r awdurdod cynllunio lleol/awdurdod perthnasol yn bartïon/unigolion â buddiant neu'n drydydd partïon. Mae'r ddau derm hyn yn golygu'r un peth ac nid yw defnyddio un yn awgrymu bod y llall yn llai pwysig.

Beth yw Apêl, Pwy sy'n Penderfynu ar y Canlyniad a Thrwy Ba Hawl?

Pan fydd awdurdod cynllunio lleol/awdurdod perthnasol yn penderfynu ar gais, neu pan fyddant yn cyhoeddi hysbysiad, bydd gan yr ymgeisydd/derbynnydd yr hysbysiad hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad hwnnw. Mae'r hawl hon yn bodoli ni waeth pa fath o ddatblygiad sydd dan sylw; o estyniad eich cymydog i ddatblygiadau tai neu ynni adnewyddadwy ar raddfa fawr – Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn rhoi'r un faint o sylw a didueddrwydd iddynt.

Bydd penderfyniad yn cael ei wneud ar bron pob apêl gan un o'n Harolygwyr Cynllunio sy'n gweithredu fel yr unigolyn a benodwyd. Mae Arolygwyr yn cael eu recriwtio o ystod o broffesiynau cynllunio ac mae ganddynt wybodaeth helaeth am y system gynllunio a materion cysylltiedig. Mae Arolygwyr yn ymfalchïo yn eu rôl ac yn y ffaith eu bod yn ei chynnal mewn modd proffesiynol, gan gydymffurfio â'n gwerthoedd o degwch, bod yn agored, didueddrwydd ac amseroldeb. Mae Gweinidogion Cymru yn penderfynu ar ganran fach o achosion.

Mae ***Atodiad 02*** y ddogfen hon yn rhestru'r mathau o apeliadau rydym ni'n ymdrin â nhw, pwy fydd yn gwneud y penderfyniad a'r ddeddfwriaeth berthnasol.

Y broses apelio

Pan fyddwn yn derbyn apêl, bydd y tîm yn y swyddfa yn gwirio ei dilysrwydd yn gyntaf. Mae hyn yn golygu gwirio bod gennym ni'r holl wybodaeth sy'n ofynnol i ddechrau amserlen yr apêl a'i bod wedi cael ei derbyn o fewn y terfyn amser ar gyfer cyflwyno (mae ***Atodiad 03*** yn cynnwys manylion ynglŷn â mathau o apeliadau a therfynau amser).

Pan gadarnheir bod apêl yn ddilys, byddwn yn ysgrifennu at yr apelydd a'r awdurdod cynllunio lleol/awdurdod perthnasol yn rhoi gwybod iddynt am y dyddiad dechrau ac yn amlinellu amserlen yr apêl. Ar yr adeg hon, bydd gan yr awdurdod 5 niwrnod i roi gwybod i unrhyw barti â buddiant, a gyflwynodd gynrychiolaethau yn ystod y cais, am yr apêl a gyflwynwyd yn ogystal â'r terfyn amser ar gyfer cyflwyno unrhyw gynrychiolaethau Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru. Dylai'r awdurdod hefyd roi casgliad o ddogfennau i ni y cyfeirir ato fel yr *Holiadur*; dylai'r dogfennau hyn gynnwys y cynrychiolaethau a gyflwynwyd yn ystod y cam ymgeisio. O ran rhai mathau o apeliadau, fel Apeliadau Gorfodi, ni fydd cam ymgeisio wedi cael ei gynnal, felly, yn yr achosion hyn, bydd angen i unrhyw gynrychiolaethau gael eu cyflwyno'n uniongyrchol Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru o fewn y terfyn amser priodol.

O ran y mwyafrif o apeliadau, bydd gan bartïon â buddiant 4 wythnos o fewn y terfyn amser i gyflwyno cynrychiolaethau i ni. Sylwer, o ran apeliadau deiliaid tŷ, apeliadau masnachol bach ac apeliadau hysbysebion, ni all partïon â buddiant gyflwyno cynrychiolaethau ychwanegol Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru; bydd Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn ystyried y cynrychiolaethau a gyflwynwyd yn ystod y cam ymgeisio. Caiff partïon â buddiant dynnu'n ôl unrhyw gynrychiolaeth a wnaed yn ystod y cam cynharach hwn, ac ni fydd yn cael ei hystyried. Bydd angen i unrhyw gais i dynnu cynrychiolaeth yn ôl gael ei gyflwyno'n ysgrifenedig. Ar ôl cyfnewid cynrychiolaethau, bydd gan bartïon â buddiant yr hawl i wneud sylwadau ychwanegol, heblaw am apeliadau deiliaid tŷ, apeliadau masnachol bach neu apeliadau hysbysebion.

Yna, bydd yr apêl yn symud ymlaen i'r digwyddiad sy'n ofynnol yn unol â gweithdrefn yr apêl. Gallai hwn fod yn;

- Ymweliad safle,
- Gwrandawiad,
- Ymchwiliad, neu
- Gymysgedd o'r tri.

Caiff Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru ddewis pa un o'r gweithdrefnau hyn i'w defnyddio i benderfynu ar apêl. Byddwn yn gwneud hynny ar ddechrau apêl ac mewn da bryd i'r holl bartïon fod yn ymwybodol ac yn barod. Mae diwygiadau diweddar i'r system apeliadau yng Nghymru yn golygu y gallwn ddefnyddio gweithdrefn gymysg ar gyfer yr apeliadau hynny a gyflwynir mewn perthynas â cheisiadau a wnaed ar 05 Mai 2017 neu ar ôl hynny. I gael gwybod sut y bydd ymweliad safle, gwrandawiad neu ymchwiliad yn gweithio, gweler yr adran ***Yn y Digwyddiad*** o'r canllaw hwn.

Cyflwyno eich Cynrychiolaeth

Gall cyflwyno cynrychiolaeth ynglŷn ag apêl fod yn broses ddryslyd neu frawychus i rywun nad yw wedi bod yn rhan o'r broses apelio na'r system gynllunio o'r blaen. Mae'r adran ganlynol yn ceisio eich tywys trwy'r hyn sy'n broses syml yn y bôn, a'ch helpu i wneud cyfraniad gwerth chweil ati.

Efallai y byddwch yn meddwl tybed beth ddylai eich cynrychiolaeth ei gynnwys, neu beth fydd yr Arolygydd eisiau ei wybod. Chi sydd i benderfynu pa wybodaeth i'w rhoi i'r Arolygydd yn unol â'r hyn y credwch sy'n berthnasol i'r achos, wrth gwrs, ond rhoddir y pwys mwyaf i'r cynrychiolaethau hynny sy'n ymwneud ag **ystyriaethau cynllunio perthnasol** achos. O ran penderfyniad cynllunio, byddai ystyriaeth gynllunio berthnasol yn cynnwys, er enghraifft;

- Materion fel colli golau'r haul, cynhyrchu traffig/diogelwch ar y ffyrdd, sŵn, arogleuon/mygdarthau, gosodiad/dwysedd adeiladau…,
- Yr effaith ar goed, cadwraeth natur neu fioamrywiaeth,
- Polisïau cynllunio lleol a chenedlaethol fel y rhai a geir ym Mholisi Cynllunio Cymru neu Gynllun Datblygu eich awdurdod,
- Cyfraith Achosion perthnasol yn ymwneud â chynllunio,
- Cylchlythyrau, gorchmynion, offerynnau statudol…

Bydd yr Arolygydd, sef y penderfynwr, yn penderfynu faint o bwys i'w roi i bob cynrychiolaeth a gyflwynir. Fodd bynnag, dylech fod yn ymwybodol na fydd cynrychiolaethau sy'n cyfeirio at faterion fel y rhai a restrir isod yn cael eu hystyried yn berthnasol i'r achos;

- Manylion anghytundebau personol/materion preifat rhyngoch chi a'r apelydd,
- Colli gwerth eiddo/golygfeydd,
- Rheoliadau adeiladu,
- Amgylchiadau personol yr apelydd.

Yn ogystal, bydd cynrychiolaethau sy'n cynnwys sylwadau sarhaus, hiliol neu enllibus o bosibl yn cael eu dychwelyd ac ni fyddant yn cael eu gweld gan yr Arolygydd. Pe byddai unrhyw sylwadau o'r fath yn cael eu dileu a'r gynrychiolaeth yn cael ei dychwelyd erbyn y terfyn amser, bydd y sylwadau'n cael eu derbyn. Os na fyddant yn cael eu dychwelyd mewn modd derbyniol o fewn y terfyn amser, ni fyddant yn cael eu derbyn.

Os teimlwch nag oes gennych unrhyw beth i'w ychwanegu at y cynrychiolaethau a gyflwynwyd i'r awdurdod cynllunio lleol/awdurdod perthnasol, nid oes angen i chi ysgrifennu atom. Bydd eich sylwadau'n cael eu hanfon at Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru gan yr awdurdod ac yn cael eu hystyried gan yr Arolygydd.

Rydym ni hefyd yn croesawu cynrychiolaethau ar ffurf copi caled neu drwy e-bost. Chi sydd i ddewis pa ddull sy'n gweddu orau i chi. Os byddwch yn cyflwyno cynrychiolaethau trwy neges e-bost neu ar ffurf copi caled, bydd angen i chi nodi cyfeirnod yr apêl fel y gallwn ychwanegu eich sylwadau at yr achos iawn. Os hoffech gael copi o benderfyniad yr Arolygydd a/neu gadarnhad o dderbyn eich cynrychiolaeth, bydd angen i chi ddweud hynny. Ni fyddwn yn anfon copïau o benderfyniadau/cadarnhad o dderbyn fel mater o drefn. Gallech hefyd ddymuno i'r Arolygydd ystyried effaith yr apêl o'ch eiddo. Os felly, bydd angen i chi ofyn Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru ddod i weld safle'r apêl o'ch eiddo. Bydd yr Arolygydd yn penderfynu a yw'n credu bod hyn yn angenrheidiol ar adeg ei ymweliad.

Gellir cyflwyno cynrychiolaethau ar ffurf llythyr os yw hynny'n well gennych. Fodd bynnag, os ydych yn ansicr o'r ffordd orau i gyflwyno'ch sylwadau, gallech ddefnyddio ein ffurflen sylwadau partïon â buddiant a geir yn ***Atodiad 04*** y canllaw hwn.

Ni allwn dderbyn cynrychiolaethau dienw, ond os nad ydych eisiau i'ch manylion gael eu trosglwyddo i bartïon yr apêl, bydd angen i chi roi gwybod Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru a byddwn yn cymryd y camau angenrheidiol. Darllenwch ***Atodiad 05 Polisi Cyhoeddi Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru*** i gael mwy o fanylion.

Os penderfynwch lunio'ch cynrychiolaeth heb ddefnyddio'r ffurflen, neu os ydych yn cynnwys dogfennau ategol, gofynnwn i chi ystyried y tabl isod sy'n rhoi rhai canllawiau ar y ffordd orau o gyflwyno dogfen Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru.

Fformatio	• O ran dogfennau sy'n cael eu teipio, dylech ddefnyddio ffont sans serif, y mae enghreifftiau ohoni'n cynnwys Arial a Verdana, a dylid gosod y ffont i faint 11 neu fwy. • Os byddwch yn cwblhau unrhyw ddogfennau â llaw, dylech ddefnyddio priflythrennau ac inc du. Mae'r pwynt hwn a'r un blaenorol yn ei gwneud hi'n haws i staff y swyddfa sy'n gyfrifol am eich apêl a'r Arolygydd a neilltuwyd i'ch apêl ddarllen y dogfennau. Maent hefyd yn cynhyrchu delwedd well wedi'i sganio at ddibenion cyhoeddi.

	• Dylech sicrhau eich bod yn rhifo pob tudalen yn gywir. • Defnyddiwch bapur A4 lle bynnag y bo'n bosibl. • Gwnewch yn siwr fod dogfennau wedi'u llun-gopïo yn eglur ac yn ddarllenadwy. • Argraffwch ddogfennau ar ddwy ochr tudalen. Dylech ddefnyddio papur o ansawdd digon da fel na fydd rhywbeth sydd wedi'i argraffu ar un ochr y dudalen yn dangos ar yr ochr arall. • Gwnewch yn siwr fod graddfa, gogwydd a maint papur unrhyw fapiau a chynlluniau'n cael eu dangos yn eglur. • Os byddwch yn atgynhyrchu map neu gynllun, gwnewch yn siwr fod y copi rydych chi'n ei anfon yn cael ei argraffu wrth raddfa. • Anfonwch luniau, ffotograffau, cynlluniau, mapiau neu luniadau fel ffeiliau unigol. Ceisiwch osgoi defnyddio delweddau bitmap gan eu bod yn fawr iawn.
Fformatau ffeil derbyniol	PDF .pdf Microsoft Word .doc neu .docx TIF .tif neu .tiff JPEG .jpg neu .jpeg ZIP .zip
Maint ffeiliau	Dylai dogfennau a gyflwynir trwy ddisg/gyriant USB fod yn llai na 15mb lle bynnag y bo'n bosibl er mwyn sicrhau y gallwn eu cyhoeddi. Chi sy'n gyfrifol am sicrhau bod eich dogfennau o faint ymarferol. Os oes gennych ddogfennau sy'n fwy na hyn, rhowch gynnig ar y canlynol; • Rhannu dogfennau hir yn sawl ffeil, ond sylwch ar y drefn enwi dogfennau isod. • Ceisiwch ddefnyddio du a gwyn lle bynnag y bo'n bosibl (oni bai eich bod yn cyflwyno ffotograffau). • Os byddwch yn cyflwyno delweddau, mae'n bosibl y bydd eich meddalwedd yn cynnwys cyfleusterau cywasgu ffeiliau/delweddau i'w gwneud yn llai. • Sylwch fod dogfennau wedi'u sganio yn fwy na fersiynau heb eu sganio, fel arfer. • Ar yr amod eich bod yn defnyddio'r mathau derbyniol o ffeiliau uchod, gallwch ddefnyddio ffeiliau ZIP i gywasgu dogfennau. • Os oes gennych ffeil fawr ac ni allwch ddefnyddio'r dewisiadau a restrwyd, gallwch e-bostio unrhyw beth hyd at 10mb at PEDW.GwaithAchos@llyw.cymru
Diogelwch	• Dilëwch unrhyw rwystrau diogelwch ar ddogfennau a galluogwch facros os oes angen. Ni ddylai dogfennau gael eu diogelu â chyfrinair, ni ddylent gael eu fformatio i fod yn rhai 'darllen yn unig', a dylai fod modd eu hargraffu a'u golygu.

	• Bydd angen i ddogfennau sy'n atal argraffu a swyddogaethau eraill gael eu hailgyflwyno mewn fformat y gellir ei ddefnyddio.
Hawlfraint	• Gwnewch yn siwr fod gennych ganiatâd y perchennog a'ch bod wedi talu unrhyw ffi drwydded hawlfraint cyn anfon dogfennau. • Caiff pobl sganio map Arolwg Ordnans dim ond; ▪ Os oes ganddynt drwydded flynyddol i wneud copïau; neu ▪ Os ydynt wedi prynu trefniant swmpgopïo; neu ▪ Os ydynt yn defnyddio map a gyflenwyd gan awdurdod cynllunio lleol / awdurdod perthnasol o dan y 'cynllun dychwelyd map' (y mae ffi'n daladwy ar ei gyfer fel arfer yn ôl disgresiwn yr awdurdod cynllunio lleol / awdurdod perthnasol), neu ▪ Os ydynt wedi prynu'r map sy'n benodol i'r safle o'r Porth Cynllunio er mwyn ei atodi i gais cynllunio, apêl neu gynrychiolaeth. Mae mwy o wybodaeth am drwyddedu mapiau ar gael ar wefan yr Arolwg Ordnans: http://www.ordnancesurvey.co.uk/support/licensing.html
Enwau ffeiliau	• Gwnewch yn siwr fod gan bob dogfen enw disgrifiadol, gan gynnwys y math o ddogfen rydych chi'n ei hanfon, ee '*Cynllun arfaethedig 1 Mawrth 2017*'. • Rhifwch atodiadau a'u cyflwyno fel dogfennau ar wahân. Gwnewch yn siwr fod y dudalen gyntaf yn cynnwys rhif yr atodiad. Enwch nhw mewn ffordd sy'n dangos yr hyn maen nhw'n ffurfio rhan ohono, a'u dilyniant ee '*Datganiad apêl Atodiad 2 Cyfrifiad traffig.'* • Defnyddiwch '*Ran 1'*, '*Rhan 2'* ac ati yn enw'r ffeil os ydych wedi rhannu dogfen fawr ee '*Datganiad apêl yn Atodiad 1 Asesiad Amgylcheddol Rhan 1 o 3'.* • O ran cynlluniau a lluniadau, nodwch faint angenrheidiol y papur yn enw'r ddogfen ee '*Cynllun arfaethedig Maint A3 1 Mawrth 2017'.* • Dylech gynnwys bar(iau) graddfa ar bob cynllun a lluniad. • Peidiwch â defnyddio colon ':' mewn unrhyw enwau ffeiliau.
Peidiwch â gwneud y canlynol	• Anfon dogfennau gwreiddiol oni bai y gofynnwn amdanynt. • Rhwymo dogfennau fel na ellir eu tynnu'n rhydd heb eu difrodi. • Darparu ffotograff o ddogfen yn lle delwedd wedi'i sganio; fel arfer, mae'r manylion sy'n angenrheidiol yn annarllenadwy pan wneir hyn. • Darparu un ddogfen electronig sy'n cynnwys eich holl ddogfennau apêl mewn un ffeil. • Defnyddio hyperddolenni mewn dogfennau a anfonwch atom. Yn lle hynny, dylech lawrlwytho dogfennau o'r fath eich hun a'u hatodi ar wahân.

	• Defnyddio hyperddolenni i dudalen we sy'n cynnwys sawl dogfen neu ddolen. • Defnyddio dalenni clawr, llewys neu rwymiadau eraill nad ydynt yn ychwanegu gwerth na gwybodaeth. • Cynnwys nodiadau gludiog neu atodiadau bach a allai gael eu symud neu eu colli'n rhwydd.

Byddwn yn dychwelyd unrhyw dystiolaeth glywedol/fideo a anfonir atom. Ni allwn dderbyn tystiolaeth glywedol neu fideo, oherwydd ni allwn fod yn sicr bod gan bawb sy'n gysylltiedig yr un fersiwn yn union na bod ganddynt yr offer angenrheidiol i gyrchu'r dystiolaeth. Fodd bynnag, cewch anfon crynodeb ysgrifenedig a fydd yn cael ei weld gan yr Arolygydd, yr apelydd a'r Awdurdod Cynllunio Lleol. Dylech ei anfon o fewn y terfyn amser 4 wythnos ar gyfer cynrychiolaethau.

Mae'n bosibl y bydd nifer o bartïon â buddiant i apêl sy'n rhannu'r un pryderon ac a hoffai dynnu sylw'r Arolygydd at nifer o faterion. Gall ystyriaeth gynllunio berthnasol gael ei hystyried unwaith yn unig, ac yn yr achosion hyn fe allai fod yn haws i grwpiau o bartïon â buddiant ffurfio grŵp lleol a chyflwyno eu cynrychiolaethau fel un corff. Er y gallai'r Arolygydd nodi ystod a lefel y buddiant cyhoeddus/lleol mewn apêl, rhoddir pwys i'r ystyriaethau cynllunio perthnasol hynny a godir yn unig. Mewn geiriau eraill; ni fydd pwynt a godwyd gan nifer o leisiau yn gwneud y pwynt hwnnw'n fwy dilys nac yn llai dilys na phetai wedi cael ei godi gan un llais.

Bydd cynrychiolaethau hwyr yn cael eu derbyn mewn amgylchiadau eithriadol yn unig neu yn yr achosion hynny lle mae dyddiad anghywir wedi cael ei ddosbarthu'n gyhoeddus gan yr awdurdod.

Yn y Digwyddiad

Bydd pob apêl yn cael ei phenderfynu ar sail tair gweithdrefn; cynrychiolaethau ysgrifenedig, gwrandawiadau neu ymchwiliadau. Caiff Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru bennu'r weithdrefn, a gallwn ddefnyddio gweithdrefn gymysg lle y bo'r angen. Byddai gweithdrefn gymysg yn cynnwys cyfnewid dogfennau ac yna ymweliad safle a sesiynau gwrandawiad neu ymchwiliad ar fater penodol. Mae'r adran hon yn esbonio'r hyn y dylech ei ddisgwyl gan bob un o'r gwahanol ddigwyddiadau sy'n gysylltiedig â'r gweithdrefnau hyn.

Bydd ymweliad safle'n cael ei gynnal fel arfer er mwyn i'r Arolygydd allu ystyried manylion yr apêl fel y byddent yn bodoli go iawn. Gall ymweliadau safle fod yn ddigwmni, sy'n golygu bod yr Arolygydd yn gallu gweld popeth y mae angen iddo ei weld heb fod angen i rywun roi mynediad iddo i'r safle, neu fe allant fod yn ymweliadau lle mae angen mynediad, sy'n golygu bod angen i rywun fod wrth law i roi mynediad. Ni chaiff unrhyw barti i apêl drafod nodweddion achos na cheisio dylanwadu ar farn yr Arolygydd yn ystod ymweliad.

Bydd sesiynau gwrandawiad yn cael eu cynnal mewn lleoliad sy'n gymharol leol i safle'r apêl; sesiynau cyhoeddus ydynt ac anogir pobl leol i'w mynychu. Bydd manylion pryd a ble y bwriedir cynnal gwrandawiad yn cael eu dosbarthu bythefnos o flawn llaw. Er nad oes gan bartïon â buddiant hawl gyfreithiol i siarad mewn gwrandawiad, os hoffech wneud hynny, argymhellir eich bod chi'n dod i'r gwrandawiad agoriadol. Wrth agor y gwrandawiad, bydd yr Arolygydd yn

amlinellu'r amserlen ac yn gofyn a hoffai unrhyw un siarad, a bydd yn caniatáu i chi wneud hynny fel arfer. Cyn dod, mae'n werth chweil ystyried beth rydych chi eisiau ei ddweud a sut.

Gallech ystyried darllen yn uchel o ddatganiad byr a baratowyd o flaen llaw; os oes nifer o bartïon â buddiant sy'n rhannu'r un pryderon, gallech ddewis un unigolyn i weithredu fel llefarydd ar eich rhan chi i gyd.

Ymchwiliad yw'r mwyaf ffurfiol o'r gweithdrefnau apêl. Er nad yw'n llys barn, mae'n debyg iddo mewn rhai ffyrdd; bydd tystion yn cael eu galw, bydd tystiolaeth yn cael ei rhoi ar lw a bydd cyfle i groesholi. Gall hyn swnio'n frawychus, ond bydd yr Arolygydd gweinyddol yn esbonio'r broses ar ddechrau'r ymchwiliad ac yn sicrhau ei bod yn cael ei chynnal mewn modd proffesiynol.

Ar ôl i'r gwrandawiad/ymchwiliad ddod i ben, bydd yr Arolygydd yn cynnal ymweliad safle cyn cau'r weithdrefn yn llwyr a symud ymlaen i wneud ei benderfyniad.

Y Penderfyniad

Bydd copi o benderfyniad yr Arolygydd yn cael ei gyhoeddi o fewn y Targed Gweinidogol lle bynnag y bo'n bosibl. Fe'i hanfonir at yr apelydd, yr awdurdod cynllunio lleol/awdurdod perthnasol ac unrhyw bartïon â buddiant/trydydd partïon sydd wedi gofyn am gopi ohono. Fe'i hanfonir trwy e-bost neu drwy'r post arferol, yn dibynnu ar eich dewis.

Os byddwch yn anfodlon ar benderfyniad a bod gennych bryderon neu ymholiadau ynglŷn â'i gynnwys neu'r broses a ddilynwyd, dylech ysgrifennu atom gan ddatgan y rhain. Byddwn yn cydnabod ein bod wedi derbyn eich gohebiaeth ac yn cynnal ymchwiliad llawn, gan geisio ymateb o fewn 20 niwrnod gwaith. Nid oes gennym rym i adolygu na newid penderfyniad, ond byddwn yn ymddiheuro lle y bo'r angen ac yn dysgu gwersi lle y gallwn.

Yr unig ffordd i unrhyw barti newid penderfyniad yw trwy fynnu ei fod yn cael ei ailbenderfynu trwy her lwyddiannus yn yr Uchel Lys. Er mwyn i hyn lwyddo, byddai angen i chi ganfod bod yr Arolygydd wedi gwneud camgymeriad ar bwynt cyfreithiol – nid yw anghytuno â'r Arolygydd yn rheswm digonol dros gyflwyno her. Mae'n werth rhoi ystyriaeth lawn i oblygiadau ariannol herio. Mae manylion ynglŷn ag adborth, cwynion a heriau ar gael yn ***Atodiad 06***.

Yr Iaith Gymraeg

Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn hyrwyddo ac yn annog defnydd o'r Gymraeg yn ei holl waith yng Nghymru. Croesawn gyfathrebu yn Gymraeg, yn ddwyieithog neu yn Saesneg, a byddwn yn gohebu â chi yn yr iaith o'ch dewis, yn unol â'n rhwymedigaethau fel y'u hamlinellir yn Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 2) 2016.

Cysylltu â Ni

Ysgrifennwch at;

Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru Adeiladau'r Goron
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

PEDW.GwaithAchos@llyw.cymru

Ar gyfer ymholiadau cyffredinol, ffoniwch: **0300 0604400**

Cael Cymorth

Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn bodoli fel corff diduedd; fel y cyfryw, ni allwn gynnig cyngor cynllunio i bartïon. Os hoffech gael cymorth i gymryd rhan mewn apêl ac ni allwch ddod o hyd i'r hyn y mae arnoch ei angen yn y canllaw hwn, gallwch gysylltu â Chymorth Cynllunio Cymru.

Sefydliad elusennol annibynnol yw Cymorth Cynllunio Cymru sy'n darparu gwasanaeth cyngor annibynnol, rhad ac am ddim ar faterion Cynllunio Gwlad a Thref i'r bobl a'r grwpiau hynny nad ydynt yn gallu fforddio cynrychioaleth broffesiynol. Mae Cymorth Cynllunio Cymru yn defnyddio meini prawf cymhwysedd er mwyn sicrhau bod eu gwasanaethau'n cael eu darparu i'r rhai hynny sydd â'r angen mwyaf. Byddai'n syniad da edrych ar y meini prawf hyn cyn mynd atynt.

Gellir cysylltu â nhw trwy'r manylion canlynol;

Cymorth Cynllunio Cymru
Y Llawr Cyntaf
174 Heol yr Eglwys Newydd
Y Mynydd Bychan
Caerdydd
CF14 3NB

Rhif ffôn: **02920 625 000**
Gwefan: **www.planningaidwales.org.uk**

The Planning Inspectorate
Yr Arolygiaeth Gynllunio

SIARTER CWSMERIAID

Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru wedi ymrwymo i gefnogi datblygu cynaliadwy trwy ddarparu gwasanaeth agored, teg a diduedd sy'n bodloni anghenion ein holl gwsmeriaid.

Ein haddewidion i chi – byddwn yn:- • Gymwynasgar a moesgar, ac yn eich trin â chwrteisi a pharch bob amser; • Gwrando ar eich pryderon ac ymateb iddynt, ymddiheuro am ein camgymeriadau a dysgu ohonynt, a defnyddio eich adborth i wella'r ffordd yr ydym yn gwneud pethau lle y bo'n bosibl; • Penderfynu ar bob achos yn effeithlon ac mor gyflym â phosibl; • Sicrhau bod canllawiau ar gael i'ch helpu i ddeall y broses a'r amserlen; • Sicrhau bod achosion yn cael eu trin gan bobl sydd â'r profiad a'r arbenigedd priodol; • Gwneud penderfyniadau rhesymegol sy'n ymdrin â'r holl brif faterion ac sydd wedi'u seilio ar bolisïau cenedlaethol a lleol cyhoeddedig a'r holl dystiolaeth a gyflwynwyd o fewn y terfynau amser penodedig; • Hyrwyddo ac annog defnydd o'r Gymraeg wrth ymdrin â'n rolau yng Nghymru.	Yn ddychwelyd, gofynnwn i chi:- • Ddarllen y canllawiau a gyhoeddwn a rhoi gwybod i ni os oes unrhyw beth yn aneglur; • Darparu'r wybodaeth mewn ffordd gyflawn, gryno a chywir yn unol â'r amserlen neu derfyn amser arall, gan ddefnyddio ein gwasanaeth ar-lein lle bynnag y bo'n bosibl; • Deall efallai na chewch y canlyniad a ddymunwch; • Trin ein staff â chwrteisi a pharch, a derbyn na fyddwn yn goddef ymddygiad anfoesgar na difrïol mewn unrhyw fath o gyfathrebu; • Rhoi gwybod i ni os bydd ein gwasanaeth i chi islaw'r safon a rhoi cyfle i ni unioni'r sefyllfa; • Deall na allwn (a) eich cynghori ar sut i ddadlau eich achos, (b) rhoi cyngor cyfreithiol nac (c) newid penderfyniad ar achos pan fydd wedi'i wneud.

.

Math o Achos	Deddfwriaeth Berthnasol	Penderfynwr[1]
Apeliadau Cynllunio	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 78 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Deiliaid Tai	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 78 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017 – Rhan 3	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Datblygiad Masnachol Bach	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 78 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017 – Rhan 3	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Hysbysiad Gorfodi	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 174 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Hysbysiadau Gorfodi ac Apelau) (Cymru) 2017 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Hysbysebu	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 78 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoli Hysbysebion) 1992 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau)	Yr Unigolyn a Benodwyd

[1] Gweler adran 22 y canllaw hwn i gael mwy o fanylion ynghylch 'Pwy sy'n penderfynu'

	(Cymru) 2017 – Rhan 3	
Apeliadau Hysbysiad Dirwyn Hysbysebu i Ben	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 78 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoli Hysbysebion) 1992 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017 – Rhan 3	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Caniatâd Adeilad Rhestredig ac Ardal Gadwraeth	Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 – Adran 20 Rheoliadau Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) (Cymru) 2012 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Hysbysiad Gorfodi Adeilad Rhestredig neu Ardal Gadwraeth	Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 – Adran 39 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Hysbysiadau Gorfodi ac Apelau) (Cymru) 2017 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Tystysgrif Datblygiad Cyfreithlon	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 195 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	Yr Unigolyn a Benodwyd
Galw i Mewn	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 77	Gweinidogion Cymru

	Deddf Cynllunio (Sylweddau Peryglus) 1990 – Adran 20 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	
Galw i Mewn Caniatâd Adeilad Rhestredig neu Ardal Gadwraeth	Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 – Adran 12 neu 19 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	Gweinidogion Cymru
Apeliadau Gorchymyn Diogelu Coed	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adrannau 78 a 198 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Hysbysiad Amnewid Coed	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 208 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Hysbysiadau Gorfodi ac Apelau) (Cymru) 2017 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Caniatâd Sylweddau Peryglus	Deddf Cynllunio (Sylweddau Peryglus) 1990 – Adran 21 Rheoliadau Cynllunio (Sylweddau Peryglus) (Cymru) 2015 – Rhan 3 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	Yr Unigolyn a Benodwyd
Apeliadau Hysbysiad Tramgwydd Sylweddau Peryglus	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 174	Yr Unigolyn a Benodwyd

	Rheoliadau Cynllunio (Sylweddau Peryglus) (Cymru) 2015 – Rhan 4 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017	
Apeliadau Hysbysiad Cynnal a Chadw Tir	Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 – Adran 217 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Hysbysiadau Gorfodi ac Apelau) (Cymru) 2017	Yr Unigolyn a Benodwyd

Math o Apêl	Terfyn Amser Cyflwyno
Cynllunio	O fewn **6 mis** o ddyddiad hysbysiad o benderfyniad yr Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLl).
Gorfodi	**Dim hwyrach na chanol nos y diwrnod cyn y daw'r hysbysiad i rym.** Felly, os daw hysbysiad i rym ar 31 Mawrth, byddai angen i'r apêl ein cyrraedd erbyn canol nos ar 30 Mawrth.
Cynllun Deiliaid Tai (HAS)	O fewn **12 wythnos** o ddyddiad hysbysiad o benderfyniad yr ACLl.
Caniatâd Hysbysebu	O fewn **8 wythnos** o ddyddiad hysbysiad o benderfyniad yr ACLl.
Caniatâd Adeilad Rhestredig	O fewn **6 mis** o ddyddiad hysbysiad o benderfyniad yr ACLl.
Caniatâd Ardal Gadwraeth	O fewn **6 mis** o ddyddiad hysbysiad o benderfyniad yr ACLl.
Gorfodi Adeilad Rhestredig	**Dim hwyrach na chanol nos y diwrnod cyn y daw'r hysbysiad i rym.** Felly, os daw hysbysiad i rym ar 31 Mawrth, byddai angen i'r apêl ein cyrraedd erbyn canol nos ar 30 Mawrth.
Tystysgrif Datblygiad Cyfreithlon	O fewn **6 mis** o ddyddiad hysbysiad o benderfyniad yr ACLl.
Addasu neu Ryddhau Rhwymedigaeth Gynllunio	O fewn **6 mis** o ddyddiad hysbysiad o benderfyniad yr ACLl.
Barnu'n Annilys	O fewn **2 wythnos** o dderbyn yr hysbysiad gan yr ACLl yn rhoi gwybod i chi bod eich cais yn annilys.
Cynllun Masnachol Bach (CAS)	O fewn **12 wythnos** o ddyddiad yr hysbysiad o benderfyniad.
Gorchymyn Diogelu Coed	O fewn **28 niwrnod** o ddyddiad derbyn y penderfyniad.
Caniatâd Sylweddau Peryglus	O fewn **6 mis** o'r dyddiad ar yr hysbysiad o benderfyniad.
Hysbysiad Cynnal a Chadw Tir	**Dim hwyrach na chanol nos y diwrnod cyn y daw'r hysbysiad i rym.** Felly, os daw hysbysiad i rym ar 31 Mawrth, byddai angen i'r apêl ein cyrraedd erbyn canol nos ar 30 Mawrth.
Hysbysiad Amnewid Coed	**Dim hwyrach na chanol nos y diwrnod cyn y daw'r hysbysiad i rym.** Felly, os daw hysbysiad i rym ar 31

	Mawrth, byddai angen i'r apêl ein cyrraedd erbyn canol nos ar 30 Mawrth.
Hysbysiad Dirwyn Hysbysebu i Ben	**Dim hwyrach na chanol nos y diwrnod cyn y daw'r hysbysiad i rym.** Felly, os daw hysbysiad i rym ar 31 Mawrth, byddai angen i'r apêl ein cyrraedd erbyn canol nos ar 30 Mawrth.
Hysbysiad Tramgwydd Sylweddau Peryglus	**Dim hwyrach na chanol nos y diwrnod cyn y daw'r hysbysiad i rym.** Felly, os daw hysbysiad i rym ar 31 Mawrth, byddai angen i'r apêl ein cyrraedd erbyn canol nos ar 30 Mawrth.

SYLWADAU AR ACHOS

Sylwer bod angen i sylwadau ynglŷn â'r achos hwn gael eu gwneud o fewn yr amserlen benodol. Rhoddir yr amserlen yn y llythyr hysbysu sydd ynghlwm. Mae'n bosibl y bydd sylwadau a gyflwynir ar ôl y terfyn amser yn cael eu hystyried yn annilys ac yn cael eu dychwelyd i'r anfonwr.

MANYLION YR ACHOS

Cyfeirnod yr Achos:

Cyfeiriad y safle

Cod post
(os ydych yn ei wybod)

MANYLION YR ANFONWR

Enw

Yn gweithredu ar ran
(gadewch hwn yn wag os ydyc
ysgrifennu ar eich rhan eich hun)

YNGLŶN Â'CH SYLWADAU

Ym mha rhinwedd ydych chi am wneud cynrychiolaethau ar yr achos hwn?
(Cymydog, Cynghorydd, Perchennog, Tenant)

Pa fath o gynrychiolaeth ydych chi'n ei gwneud?

EICH SYLWADAU AR YR ACHOS - Rhowch eich cynrychiolaeth isod.

Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru Polisi

2021

Cyflwyniad

Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn bodoli i ddarparu gwasanaeth cynllunio ac apeliadau cenedlaethol rhagorol y mae Gweinidogion, y cyhoedd a'r holl randdeiliaid yn ymddiried ynddo ac yn ei barchu. Ceisiwn ddarparu'r gwasanaeth hwn yn unol â'n gwerthoedd, sef tegwch, bod yn agored, didueddrwydd ac amseroldeb. Mae'r gwerthoedd hyn yn ganolog i bopeth a wnawn, ac felly hefyd ymrwymiad i'n cwsmeriaid.

Wrth gyflawni ein dyletswyddau, bydd Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn cyhoeddi dogfennau a gyflwynir i'r Porth Gwaith Achos Apeliadau.

Cwmpas

Mae'r polisi hwn yn amlinellu sut y bydd gwaith achos yng Nghymru yn cael ei gyhoeddi a sut y byddwn yn sicrhau, wrth wneud hynny, ein bod yn bodloni ein rhwymedigaethau fel **rheolwyr data**[2]. Mae'n esbonio'r canlynol;

- y broses,
- y sail resymegol wrth wraidd y broses hon,
- yr hyn y dylai ein cwsmeriaid ddisgwyl ei weld.

Y Polisi

Byddwn yn cyhoeddi dogfennau a gyflwynir i'r Porth Gwaith Achos Apeliadau; wrth wneud hynny, cydnabyddwn fod gan gwsmeriaid ddisgwyliadau dilys o ran yr hyn y byddwn yn ei wneud â'u gwybodaeth. Felly, cymerwn ofal mawr i gydymffurfio â'r rhwymedigaethau hynny a osodir arnom fel rheolwyr data, a bydd yr holl ddogfennau, yn unigol, yn cael eu gwirio am wybodaeth a fyddai'n cael ei hystyried yn **bersonol**[3] neu'n **bersonol sensitif**[4]. Byddwn yn cuddio'r canlynol fel mater o drefn;

- Llofnodion,
- Rhifau ffôn personol (tirlinell neu symudol),
- Cyfeiriadau e-bost personol,
- Lluniau o blant.

Bydd y broses o guddio gwybodaeth mewn dogfennau yn cael ei chynnal gan dîm arall er mwyn sicrhau mwy o fanylder.

Fel rheolwyr data, mae ein rôl yn mynnu ein bod ni'n ystyried pob achos yn unigol, gan ddilyn **canllawiau PARSOL**[5], er mwyn cydbwyso hawliau, rhyddid a disgwyliadau **goddrychau data**[6] â'r angen i fod yn agored a thryloyw yn y system gynllunio.

Mae pob aelod o staff wedi cael hyfforddiant ar sut i ystyried priodoldeb cyhoeddi dogfen. Yn rhan o'r broses hon ar gyfer data personol sensitif, byddwn yn gweithredu system gwirio gan gymheiriaid, sy'n golygu y bydd swyddogion yn trafod cynnwys ag uwch gydweithwyr, a fydd yn gwneud y penderfyniad terfynol. Os bydd gennym unrhyw amheuon, ni fyddwn yn cyhoeddi'r wybodaeth a bydd hysbysiad yn cael ei lanlwytho yn ei lle. Bydd yr hysbysiad hwn yn esbonio;

- pam nad yw'r wybodaeth yn cael ei chyhoeddi
- ei bod yn cael ei dal i'w hystyried wrth benderfynu ar yr apêl
- y gellir gweld copi ohoni ar gais yn ein swyddfa.

---

2 Deddf Diogelu Data 1998 – Rhan I Rhagarweiniad (http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/29/part/I)

3 Deddf Diogelu Data – Rhan I Adran 1 (http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/29/section/1)

4 Deddf Diogelu Data – Rhan I Adran 2 (http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/29/section/2)

5 https://www.gov.uk/government/publications/planning-and-building-control-information-online-guidance-notes-for-practitioners

6 Deddf Diogelu Data – Rhan I Rhagarweiniad (http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/29/part/I)

Mae'n bwysig sylweddoli nad oes rhaid i ddogfen gael ei chyhoeddi ar y Porth Gwaith Achos Apeliadau er mwyn iddi fod ar gael i'r cyhoedd.

Dylai goddrychau data a chwsmeriaid ddisgwyl i ddogfen a welir ar y Porth Gwaith Achos Apeliadau gynnwys y wybodaeth honno sy'n berthnasol i'r apêl yn unig. Os bydd achos posibl o dorri'r polisi hwn, byddwn yn gweithredu ar unwaith i ddileu'r wybodaeth.

1. Adborth

1.1. Ymdrechwn yn galed i sicrhau bod pawb sy'n defnyddio'r system apeliadau'n fodlon ar y gwasanaeth a ddarparwn iddynt.

1.2. Sylweddolwn na fydd llawer o'n cwsmeriaid yn arbenigwyr ar y system gynllunio ac mai hwn fydd unig brofiad rhai pobl ohoni. Derbyniwn fod eich safbwyntiau'n bwysig a sylweddolwn y gallent gael eu harddel yn gryf.

1.3. Mae'r holl ohebiaeth a dderbyniwn ar ôl i'r penderfyniad apêl gael ei gyflwyno yn cael ei thrin gan y Tîm Ansawdd, sy'n sicrhau bod yr holl sylwadau'n cael eu hystyried a chwynion yn cael eu hymchwilio'n drylwyr ac yn ddiduedd. Byddwn yn ymateb cyn gynted â phosibl mewn iaith syml ac eglur, gan osgoi jargon a thermau cyfreithiol cymhleth. Mae'n bosibl na fyddwn yn ymateb i ohebiaeth a dderbyniwyd nad yw'n cynnwys digon o wybodaeth gyswllt. Felly, mae'n ddoeth sicrhau eich bod yn rhoi enw a manylion cyswllt Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru wrth gyflwyno'ch adborth.

1.4. Gallwch gysylltu â ni trwy unrhyw un o'r ffyrdd isod.

- Gallwch ffonio 0300 0604400 os ydych eisiau cwyno dros y ffôn.
- Gallwch anfon neges e-bost atom ar PEDW.GwaithAchos@llyw.cymru
- Gallwch ysgrifennu llythyr atom yn y cyfeiriad canlynol:

  Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru
  Adeiladau'r Goron
  Parc Cathays
  Caerdydd
  CF31 3NQ

Er y byddwn yn falch o siarad â phobl ar y ffôn, os bydd angen i ni gyfleu nifer o faterion i chi, mae'n bosibl y bydd yn haws eu hegluro'n ysgrifenedig. Byddwn yn cydnabod eich gohebiaeth, yn rhoi gwybod i chi pwy sy'n ymdrin â'r mater ac yn rhoi syniad i chi pryd y gallwch ddisgwyl ymateb. Ceisiwn ymateb i 80% o'r holl ohebiaeth o fewn 20 niwrnod gwaith.

Apêl "Wedi'i Chaniatáu" neu "Wedi'i Gwrthod"

1.5. O ran apeliadau cynllunio (o dan adran 78 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990), mae 'Wedi'i Chaniatáu' yn golygu bod caniatâd cynllunio wedi'i roi, ac mae 'Wedi'i Gwrthod' yn golygu nad yw caniatâd cynllunio wedi'i roi. O ran apeliadau gorfodi (o dan adran 174), mae 'Wedi'i Chynnal' yn golygu bod yr Arolygydd wedi gwrthod seiliau'r apêl a bod rhaid cydymffurfio â'r hysbysiad gorfodi; mae 'Wedi'i Dileu' yn golygu bod yr Arolygydd wedi cytuno â seiliau'r apêl ac wedi canslo'r hysbysiad gorfodi.

Archwilio dogfennau apêl

1.6. Fel arfer, rydym ni'n cadw copïau papur o ffeiliau apêl am 12 wythnos ar ôl i'r penderfyniad gael ei gyhoeddi, ac wedyn byddwn yn eu dinistrio. Rydym yn cadw copi electronig llawn o apêl am 12 mis. Gallwch archwilio dogfennau apêl ar gyfer apeliadau a wnaed yng Nghymru yn ein swyddfa yng Nghaerdydd, trwy gysylltu â ni i drefnu apwyntiad (gweler 'Cysylltu â ni' isod).

2. Cwynion Gweinyddol

2.1 Weithiau, mae'n bosibl y credwch y bu gwall gweinyddol wrth ymdrin ag apêl, ac fe allech ddymuno cwyno wrthym.

Sut rydym yn ymchwilio i gwynion gweinyddol

2.2. Byddwn yn cydnabod eich cwyn ar ôl ei derbyn ac yn symud ymlaen i ymchwilio i unrhyw faterion a godwyd.

2.3. Bydd cwynion ynglŷn ag unrhyw faterion gweinyddol yn cael eu hymchwilio'n annibynnol gan aelod o'n tîm rheoli. Gwneir hyn yn ddiduedd a byth o fewn y tîm dan sylw. Byddwn yn siarad â'r aelod o staff dan sylw lle y bo'r angen.

2.4. Pan fydd yr ymchwiliad wedi'i gwblhau, byddwn yn cyhoeddi ymateb llawn.

Yr hyn y byddwn yn ei wneud os ydym wedi gwneud camgymeriad

2.5. Os yw'n amlwg, ar ôl cwblhau ymchwiliad, ein bod ni wedi gwneud camgymeriad, byddwn yn ymddiheuro yn y lle cyntaf ac yna'n cymryd y camau angenrheidiol i'w gywiro. Wedi hynny, byddwn yn ceisio sicrhau bod unrhyw bartïon yr effeithiwyd arnynt yn niweidiol yn cael eu dychwelyd i'r sefyllfa yr oeddent ynddi cyn i'r camgymeriad gael ei wneud.

2.6. Os daw gwall gweinyddol i'r amlwg ar ôl i'r apêl ddod i ben, ni fyddwn yn gallu cywiro'r camgymeriad, ond mae'n bosibl y gallwch wneud hawliad ex-gratia.

3. Cwynion ynglŷn â Phenderfyniadau Apêl

3.1. Mae apeliadau cynllunio'n ysgogi teimladau cryf yn aml, ac mae'n anochel y bydd o leiaf un parti'n siomedig â chanlyniad apêl. Bydd hyn yn arwain at gŵyn yn fynych, naill ai ynglŷn â'r penderfyniad neu'r ffordd yr ymdriniwyd â'r apêl.

Sut rydym yn ymchwilio i gwynion ar ôl penderfyniad

3.2. Y Tîm Sicrhau Ansawdd sy'n gyfrifol am ymchwilio i gwynion ynglŷn â'r weithdrefn, penderfyniadau neu ymddygiad Arolygydd. Ni fydd Arolygwyr yn ymwneud â'r achos yn uniongyrchol ar ôl i'w penderfyniad gael ei gyhoeddi.

3.3. Er mwyn cynorthwyo â'n hymchwiliadau, mae'n bosibl y bydd angen i ni ofyn i'r Arolygydd neu aelodau eraill o staff am sylwadau. Bydd hyn yn ein helpu i gael darlun mor gyflawn â phosibl fel y gallwn fod mewn sefyllfa well i benderfynu p'un a wnaed camgymeriad. Os yw hyn yn debygol o oedi ein hadroddiad llawn, byddwn yn rhoi gwybod i chi'n gyflym.

3.4. Weithiau, mae cwynion yn codi o ganlyniad i gamddealltwriaeth ynglŷn â sut mae'r system apeliadau'n gweithio. Pan fydd hyn yn digwydd, ceisiwn esbonio pethau mor eglur â phosibl. Weithiau, bydd yr apelydd, yr awdurdod cynllunio lleol neu breswyliwr lleol yn ei chael hi'n anodd derbyn penderfyniad oherwydd ei fod yn anghytuno ag ef yn unig. Er na allwn ailagor apêl i ailystyried ei nodweddion neu ychwanegu at yr hyn y mae'r Arolygydd wedi'i ddweud, byddwn yn ateb unrhyw ymholiadau ynglŷn â'r penderfyniad i'r graddau llawnaf y gallwn.

3.5. Pan fydd ein hymchwiliadau wedi'u cwblhau, byddwn yn anfon ymateb llawn sy'n ymdrin yn gynhwysfawr â'r holl bwyntiau perthnasol a godwyd.

3.6. Os ydych o'r farn nad ydym wedi ymateb yn ddigonol i'ch pryderon, bydd uwch reolwr yn adolygu eich cwyn ac yn anfon ymateb terfynol, yn unol â'n polisi.

3.7. Weithiau, ni fyddwn yn gallu ymdrin â chŵyn benodol (er enghraifft, cwynion ynglŷn â sut yr ymdriniodd yr awdurdod cynllunio lleol â chais tebyg). Yn yr achos hwn, byddwn yn esbonio'r sefyllfa ac yn awgrymu pwy allai ymdrin â'r gŵyn yn ein lle.

3.8. Yn yr un modd, ni allwn ddatrys unrhyw faterion sy'n bodoli rhyngoch chi a'r awdurdod cynllunio lleol ynglŷn â'r system gynllunio neu weithredu caniatâd cynllunio.

3.9. Os rhoddir caniatâd cynllunio, naill ai gan yr awdurdod cynllunio lleol yn ystod y cam ymgeisio neu gan yr Arolygydd trwy apêl, yr awdurdod cynllunio lleol yn unig sy'n gyfrifol am fonitro bod y caniatâd yn cael ei weithredu a sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'r cynlluniau ac unrhyw amodau. Nid rôl Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yw hyn.

3.10. Os yw'r awdurdod cynllunio lleol o'r farn nad yw'r datblygiad yn cydymffurfio â'r caniatâd, mae ganddo'r grym i gymryd camau gorfodi.

Yr hyn y byddwn yn ei wneud os ydym wedi gwneud camgymeriad

3.11. Er y ceisiwn ddarparu'r gwasanaeth gorau posibl, weithiau bydd pethau'n mynd o'i le, yn anffodus, ac ni fyddwn yn cyflawni'r safonau uchel yr ydym wedi'u gosod i'n hunain. Os gwnaed camgymeriad, byddwn yn ysgrifennu atoch i esbonio beth sydd wedi digwydd ac yn ymddiheuro. Bydd yr Arolygydd neu'r staff cymorth gweinyddol a'u rheolwr llinell yn cael gwybod bod y gŵyn wedi cael ei chynnal a byddwn yn edrych i weld a ellir dysgu gwersi o'r camgymeriad, er enghraifft, p'un a ellir gwella ein gweithdrefnau neu roi hyfforddiant, fel y gellir osgoi camgymeriadau tebyg yn y dyfodol.

Mynd â'ch cwyn ymhellach

3.12. Os na lwyddwn ddatrys eich cwyn, cewch fynd â hi i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Mae'r Ombwdsmon yn annibynnol ar holl gyrff y llywodraeth ac yn gallu ymchwilio i'ch cwyn os ydych yn credu eich bod chi eich hun, neu'r sawl yr ydych yn cwyno ar ei ran:

- wedi cael eich trin yn annheg neu wedi derbyn gwasanaeth gwael trwy ryw fethiant ar ran y corff a oedd yn ei ddarparu
- wedi cael eich rhoi dan anfantais yn bersonol o ganlyniad i fethiant gwasanaeth neu wedi cael eich trin yn annheg.

3.13. Fel arfer, ni fydd yr Ombwdsmon yn ymchwilio i gŵyn os oes llwybr cyfreithiol ar gael i chi herio penderfyniad. Ni all yr Ombwdsmon ystyried nodweddion penderfyniadau apêl Arolygydd, y gellir eu herio trwy'r llysoedd yn unig (gweler adran 3 am fwy o fanylion).

3.14. Mae'r Ombwdsmon yn disgwyl i chi gyflwyno'ch cwyn i ni yn gyntaf a rhoi cyfle i ni unioni'r sefyllfa. Gallwch gysylltu â'r Ombwdsmon trwy'r canlynol:

- ffôn: 0300 790 0203
- e-bost: ask@ombudsman-wales.org.uk
- gwefan: http://www.ombudsman-wales.org.uk
- ysgrifennu at: Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
  1 Ffordd yr Hen Gae, Pencoed CF35 5LJ

Cywiro mân wallau

3.16. Dogfennau cyfreithiol yw penderfyniadau apêl ac, ar wahân i lithriadau bach iawn, ni allwn eu diwygio na'u newid ar ôl iddynt gael eu cyhoeddi.

3.17. Mewn rhai amgylchiadau, gallwn wneud mân newidiadau i'r penderfyniad o dan yr hyn a elwir yn 'Rheol Lithriad'. Mae hyn yn ymwneud fel arfer â mân wallau yn y penderfyniad fel camgymeriadau teipio neu fân wallau ffeithiol nad ydynt yn effeithio ar y rhesymu yn y penderfyniad. Mae mwy o wybodaeth ar gael yn y nodyn canllaw 'Cywiro Gwallau o dan Adran 56 Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004'.

Yr hyn na allwn ei newid

3.18. **Ni allwn newid penderfyniad yr Arolygydd**, nac ailagor yr apêl ar ôl i'r penderfyniad gael ei gyhoeddi.

3.19. Er y gallwn gywiro mân lithriadau, ni allwn ailystyried y dystiolaeth a archwiliodd yr Arolygydd na'r rhesymu yn y penderfyniad na newid y penderfyniad a wnaed, hyd yn oed os cydnabyddwn fod camgymeriad wedi digwydd. Yr unig ffordd y gellir gwneud hyn yw trwy her lwyddiannus yn yr Uchel Lys (gweler 'Herio

penderfyniadau yn yr Uchel Lys' – isod), sy'n dileu penderfyniad gwreiddiol yr Arolygydd.

Dysgu Gwersi

3.20. Rydym ni'n ystyried eich pryderon a'ch cwynion o ddifrif ac yn ceisio dysgu o unrhyw gamgymeriadau yr ydym wedi'u gwneud. Felly, mae cwynion, a'n hymatebion iddynt, yn un ffordd o'n helpu ni i wella'r system apeliadau.

3.21. Mae Pwyllgor Ansawdd a Safonau Proffesiynol Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn ystyried adroddiad ar yr holl gwynion a gyfiawnhawyd bob tri mis, yn ogystal â manylion adolygiadau barnwrol, heriau Uchel Lys a chwynion Ombwdsmon.

Unioni pethau

3.22. Pan fydd camweinyddu neu gamgymeriad gan Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru wedi arwain at anghyfiawnder neu galedi, ceisiwn gynnig rhwymedi sy'n dychwelyd yr achwynydd i'r sefyllfa y byddai wedi bod ynddi fel arall. Os nad yw hynny'n bosibl, bydd Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn rhoi iawndal am dreuliau diangen a gafwyd o ganlyniad i gamgymeriad a gydnabuwyd, lle mae rhesymau cymhellol dros wneud hynny.

3.23. Bydd Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn rhoi ystyriaeth ofalus i gwynion a cheisiadau am iawndal ariannol a dderbynnir o fewn 6 mis o ddyddiad y camgymeriad neu unrhyw benderfyniad apêl dilynol gennym sy'n gysylltiedig â'r camgymeriad hwnnw.

3.24. Mae'r rhwymedïau y gellid eu cynnig yn cynnwys:

- ymddiheuro, esbonio, a chydnabod cyfrifoldeb;
- camau unioni, a allai gynnwys adolygu safonau gwasanaeth;
- diwygio deunydd cyhoeddedig; diwygio gweithdrefnau er mwyn atal yr un peth rhag digwydd eto; hyfforddi neu oruchwylio staff; neu unrhyw gyfuniad o'r rhain;
- iawndal ariannol am gostau a gafwyd o ganlyniad i'n camgymeriad.

Cwestiynau cyffredin

3.25. *"Pam lwyddodd apêl er bod yr holl breswylwyr lleol yn ei herbyn?"* – Mae safbwyntiau lleol yn bwysig, ond maent yn debygol o fod yn fwy darbwyllol os ydynt wedi'u seilio ar resymau cynllunio, yn hytrach nag yn mynegi barn o blaid neu yn erbyn y cynnig yn syml. Mae'n rhaid i Arolygwyr benderfynu ar sail yr holl dystiolaeth, p'un a yw'r safbwyntiau hyn yn cyfiawnhau gwrthod rhoi caniatâd cynllunio.

3.26. *“Sut gall Arolygwyr wybod am deimladau neu faterion lleol os nad ydyn nhw’n byw yn yr ardal?”* – Mae defnyddio Arolygwyr nad ydynt yn byw yn lleol yn sicrhau nad oes ganddynt fuddiant personol mewn unrhyw faterion lleol nac unrhyw gysylltiadau â’r apelydd neu ei asiant, yr awdurdod cynllunio lleol na’i bolisïau.
Fodd bynnag, bydd Arolygwyr yn ymwybodol o bolisïau a safbwyntiau lleol o’r cynrychiolaethau y mae pobl wedi’u cyflwyno ynglŷn â’r apêl.

3.27. *“Ysgrifennais atoch i fynegi fy safbwyntiau, felly pam na soniodd yr Arolygydd am hyn?”* – Mae’n rhaid i Arolygwyr roi rhesymau dros eu penderfyniad ac ystyried yr holl safbwyntiau a gyflwynwyd, ond nid oes angen rhestru pob darn o dystiolaeth.

3.28. *“Pam fethodd fy apêl er bod apeliadau tebyg gerllaw wedi llwyddo?”*
– Er y gallai dau achos fod yn debyg, bydd rhyw agwedd ar gynnig sy’n unigryw bron bob tro. Mae’n rhaid penderfynu ar bob achos ar sail ei nodweddion penodol ei hun, gan ystyried y dystiolaeth a gynhyrchwyd gan y partïon i’r achos hwnnw (sy’n debygol o fod yn wahanol o achos i achos).

3.29. *“Rwyf newydd golli fy apêl. A oes unrhyw beth arall y gallaf ei wneud i gael y caniatâd?”* – Efallai y gallech newid rhyw agwedd ar eich cynnig i’w wneud yn fwy derbyniol. Er enghraifft, os oedd yr Arolygydd yn credu y byddai eich estyniad yn edrych allan o’i le, a ellid ei ailddylunio i gyd-fynd yn well â’i amgylchoedd? Os felly, gallwch gyflwyno cais diwygiedig i’r awdurdod cynllunio lleol. Gallai trafod hyn gyda swyddog cynllunio eich helpu i archwilio’r dewisiadau sydd ar gael i chi.

3.30. *“Beth allaf ei wneud os yw rhywun yn anwybyddu amod cynllunio?”* – Ni all Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru ymyrryd oherwydd yr awdurdod cynllunio lleol sy’n gyfrifol am sicrhau y cydymffurfir ag amodau. Felly, dylech gysylltu â’r awdurdod cynllunio lleol oherwydd bod ganddo bwerau disgresiwn i gymryd camau gorfodi os yw amod yn cael ei anwybyddu.

3. Herio penderfyniad yn yr Uchel Lys

3.1. **Nodyn Pwysig** – Mae’r Nodyn hwn wedi’i fwriadu i roi arweiniad yn unig. Oherwydd bod heriau yn yr Uchel Lys yn gallu ymwneud ag achosion cyfreithiol cymhleth, fe allai fod yn syniad da i chi ystyried ceisio cyngor cyfreithiol gan unigolyn cymwysedig, fel cyfreithiwr, os ydych chi’n bwriadu dilyn y trywydd hwn neu’n ansicr ynghylch unrhyw ran o’r arweiniad yn y Nodyn hwn. Mae rhagor o wybodaeth ar gael gan y Llys Gweinyddol (gweler paragraff 3.14).

3.2. Mae heriau Uchel Lys yn cael eu cynnal o dan ddeddfwriaeth wahanol, yn dibynnu ar y math o apêl, ac mae’r cyfnod a ganiateir ar gyfer cyflwyno her yn amrywio yn unol â hynny.

3.3. **Os ydych chi eisiau herio penderfyniad yn yr Uchel Lys, mae’n rhaid i’r her gael ei chyflwyno:**

- o ran apeliadau cynllunio, o fewn 42 diwrnod (6 wythnos) o'r dyddiad y cyhoeddwyd y penderfyniad – ni ellir ymestyn y cyfnod hwn;

- o ran y rhan fwyaf o apeliadau gorfodi, o fewn 28 niwrnod o'r dyddiad y cyhoeddwyd y penderfyniad, er y gall y Llysoedd ymestyn y cyfnod hwn os ydynt o'r farn bod rheswm da dros wneud hynny.

3.4. Gweler ein nodiadau cyngor ar wahân ynglŷn â herio mathau eraill o benderfyniadau, fel y rhai hynny sy'n ymwneud â gorchmynion Hawliau Tramwy.

Y seiliau dros herio'r penderfyniad

3.5. Ni ellir herio penderfyniad oherwydd bod rhywun yn anghytuno â phenderfyniad yr Arolygydd yn unig. Er mwyn i her fod yn llwyddiannus, byddai'n rhaid i chi fodloni'r Uchel Lys bod yr Arolygydd wedi gwneud camgymeriad yn ôl y gyfraith, e.e. camddehongli neu gamgymhwyso polisi neu fethu â rhoi sylw i ystyriaeth bwysig. Os gwnaed camgymeriad a bod yr Uchel Lys o'r farn y gallai fod wedi effeithio ar ganlyniad yr apêl, bydd yn dileu penderfyniad yr Arolygydd ac yn dychwelyd yr apêl Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru i'w hailbenderfynu.

Herio penderfyniadau apêl cynllunio

3.6. Fel arfer, ceisiadau yw'r rhain o dan adran 288 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 i ddileu penderfyniadau ar apeliadau ar gyfer caniatâd cynllunio (gan gynnwys apeliadau gorfodi a ganiatawyd o dan sail (a) neu benderfyniadau apêl tystysgrif datblygiad cyfreithlon). O ran penderfyniadau apêl caniatâd adeilad rhestredig neu ardal gadwraeth, cyflwynir heriau o dan adran 63 Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990. **Mae'n rhaid i'r Llys Gweinyddol dderbyn heriau o fewn 42 diwrnod (6 wythnos) o ddyddiad y penderfyniad – ni ellir ymestyn y cyfnod hwn.**

Herio penderfyniadau apêl gorfodi

3.7. Gellir herio penderfyniadau apêl gorfodi ar bob sail o dan adran 289 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990. O ran penderfyniadau apêl gorfodi adeilad rhestredig neu ardal gadwraeth, cyflwynir heriau o dan adran 65 Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990. Er mwyn herio penderfyniad gorfodi o dan adran 289 neu adran 65, mae'n rhaid i chi gael caniatâd y Llys yn gyntaf. Os nad yw'r Llys yn credu bod achos y gellir ei ddadlau, gall wrthod rhoi caniatâd.
Mae'n rhaid i'r Llys Gweinyddol dderbyn ceisiadau am ganiatâd i gyflwyno her o fewn 28 niwrnod o ddyddiad y penderfyniad, oni bai bod y Llys yn ymestyn y cyfnod hwn.

Cwestiynau cyffredin

3.8. *"Pwy sy'n gallu cyflwyno her?"* – O ran achosion cynllunio, gall unrhyw un sy'n teimlo iddo gael cam gan y penderfyniad wneud hynny. Gall hyn gynnwys unigolion â buddiant yn ogystal ag apelyddion ac awdurdodau cynllunio lleol. O ran achosion gorfodi, dim ond yr apelydd, yr awdurdod cynllunio lleol neu unrhyw unigolyn arall sydd â buddiant cyfreithiol yn y tir all gyflwyno her. Gall pobl eraill sy'n teimlo iddynt gael cam wneud cais am adolygiad barnwrol gan y Llysoedd, ond mae'n rhaid iddynt wneud hyn yn brydlon (gall y Llys Gweinyddol roi mwy o wybodaeth i chi am sut i wneud hyn – gweler 'Gwybodaeth ychwanegol' isod).

3.9. *"Faint mae'n debygol o'i gostio i mi?"* – Mae'r Llys yn codi tâl gweinyddol am brosesu eich her (dylai'r Llys Gweinyddol allu rhoi cyngor i chi ynglŷn â'r ffioedd presennol – gweler 'Gwybodaeth ychwanegol' isod). Gall y costau cyfreithiol sy'n gysylltiedig â pharatoi a chyflwyno'ch achos yn y Llys fod yn sylweddol, ac os bydd yr her yn methu bydd rhaid i chi dalu costau'r Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn ogystal â'ch costau chi, fel arfer.
Fodd bynnag, os bydd yr her yn llwyddiannus, bydd rhaid Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru dalu eich costau cyfreithiol rhesymol chi, fel arfer.

3.10. *"Pa mor hir y bydd yn ei gymryd?"* – Gall hyn amrywio'n fawr. Penderfynir ar lawer o heriau o fewn 6 mis, ond gall rhai gymryd mwy o amser.

3.11. *"A oes angen i mi gael cyngor cyfreithiol?"* – Nid oes rhaid i chi gael cynrychiolaeth gyfreithiol yn y Llys ond mae hynny'n beth arferol, oherwydd fe allai fod angen i chi ymdrin â phwyntiau cyfreithiol cymhleth a wneir gan gynrychiolydd cyfreithiol Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru.

3.12. *"A fydd her lwyddiannus yn gwyrdroi'r penderfyniad?"* – Nid o reidrwydd. Gall y Llys fynnu bod Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn ailystyried yr achos yn unig, a gallai Arolygydd ddod i'r un penderfyniad ond am resymau gwahanol neu helaethach.

3.13. *"Beth allaf ei wneud os bydd fy her yn methu?"* – Er y gallai fod yn bosibl mynd â'r achos i'r Llys Apêl, byddai'n rhaid cyflwyno dadl gymhellol i'r Llys er mwyn i farnwr roi caniatâd i chi wneud hyn.

Gwybodaeth ychwanegol

3.14. Gellir cael cyngor ychwanegol ynglŷn â chyflwyno her Uchel Lys **yng Nghymru** gan y canlynol:

Y Llys Gweinyddol yng Nghanolfan Cyfiawnder Sifil Caerdydd
2 Stryd y Parc
Caerdydd CF10 1ET

Rhif ffôn: **02920 376 400**
Gwefan: http://www.justice.gov.uk/about/hmcts/

Ailbenderfynu yn dilyn her lwyddiannus

3.15. Pan fydd her yn llwyddiannus, bydd yr apêl yn cael ei dychwelyd Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru i'w hailbenderfynu. Byddwn yn rhoi blaenoriaeth i bob achos ailbenderfynu o'r Uchel Lys, ac ymdrinnir â nhw'n gyflym fel arfer, ond heb achosi anfantais i unrhyw barti. Bydd Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru yn penodi Arolygydd gwahanol i ailbenderfynu'r apêl, fel arfer.

3.16. Fel rheol, bydd yr apêl yn cael ei phenderfynu naill ai trwy gynrychiolaethau ysgrifenedig ychwanegol neu ymchwiliad. Anaml iawn y byddwn yn trefnu gwrandawiad, hyd yn oed os ymdriniwyd â'r apêl wreiddiol yn y modd hwnnw. Ystyriwn y byddai angen i benderfyniad gwrandawiad a archwiliwyd ac a ddilëwyd yn lleoliad ffurfiol yr Uchel Lys gael ei ailbenderfynu o dan y weithdrefn ymchwiliad ffurfiol fel arfer, er mwyn gallu archwilio'r materion cyfreithiol a godwyd yn llawn. Fodd bynnag, pe byddai'r holl bartïon yn cytuno y byddai gwrandawiad yn briodol, byddem yn ystyried hyn wrth bennu'r weithdrefn ar gyfer ailbenderfynu'r apêl.

3.17. Lle yr ymdriniwyd â'r apêl yn wreiddiol trwy gynrychiolaethau ysgrifenedig, byddem fel arfer yn ei hailbenderfynu trwy gyfrwng cynrychiolaethau ysgrifenedig ychwanegol. Fodd bynnag, lle y bu newid perthnasol mewn amgylchiadau, gallem ystyried nad hon yw'r weithdrefn fwyaf priodol mwyach.

3.18. Lle yr ymdriniwyd â'r apêl yn wreiddiol trwy ymchwiliad, gallai un newydd gael ei gynnal. Lle y bu newidiadau arwyddocaol mewn amgylchiadau (e.e. deddfwriaeth newydd neu bolisïau lleol neu genedlaethol newydd) ers yr ymchwiliad neu'r gwrandawiad gwreiddiol, byddai'r Arolygydd fel arfer yn caniatáu cyflwyno tystiolaeth ychwanegol i fynd i'r afael â'r rhain.

Amserlen

3.19. O ran apeliadau i'w hailbenderfynu, lle y disgwylir i'r ymchwiliad bara 8 niwrnod neu fwy, byddai'r Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru fel arfer yn cytuno ar amserlen benodol gyda'r prif bartïon i ymdrin â dyddiadau'r ymchwiliad, cyflwyno tystiolaeth a chyhoeddi'r penderfyniad neu gyflwyno'r adroddiad i Weinidogion Cymru, os yw'n berthnasol.

3.20. Mewn achosion eraill, fel rheol, byddem yn ceisio cytuno ar ddyddiadau ar gyfer ymchwiliad neu wrandawiad yn unol â'n harferion safonol. Lle mae'r achos i'w ailbenderfynu yn symud ymlaen trwy gynrychiolaethau ysgrifenedig, byddem fel arfer yn cysylltu â'r partïon i drefnu ymweliad arall, oni bai y cytunwyd nad oes angen cynnal ymweliad arall.

4. Cysylltu â Ni

4.1. Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru

Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru
Ystafell 1-004
Adeiladau'r Goron
Parc Cathays
Caerdydd
CF1 3NQ

Rhif ffôn: 0300 0604400
E-bost: PEDW.GwaithAchos@llyw.cymru

4.2. Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
1 Ffordd yr Hen Gae
Pencoed
CF35 5LJ

Llinell Gymorth: **0300 790 0203**
Gwefan: **http://www.ombudsman-wales.org.uk/**
E-bost: **ask@ombudsman-wales.org.uk/**